In het voorjaar van 2017 ben ik uitgenodigd voor een onderzoeksperiode in Japan.
De Tenjinyama Art Studio in Sapporo waar ik verbleef is een jonge residentie dat in 2014 in het leven werd geroepen ten tijde van het eerste International Sapporo Art Festival.

Als beeldend vormgever wilde ik heel graag nieuwe technieken leren en experimenteren met materialen. Ik heb de Japanse cultuur altijd bewonderd voor haar hoge waardering voor ambacht. Ambacht wordt in Japan dan ook meestal beoefend met grote toewijding en kunde. Een ander aspect wat mij mateloos interesseert aan de Japanse cultuur is haar mythologie en folklore. Ik wilde dan ook heel graag deze interessegebieden combineren en de vervolgstap nemen op mijn eerdere project 'THE TALE OF…' In dit project onderzoek ik (Chinese) mythen en volksverhalen die in relatie staan met gebruiksvoorwerpen.

In Sapporo wilde ik oude verhalen en mythen verzamelen bij de lokale bevolking. In het bijzonder wilde ik graag persoonlijke gebruiksvoorwerpen documenteren waaraan individuele verhalen van de mensen kleven. Dit bleek in de praktijk alleen erg lastig: aan al mijn uitgezette oproepen werd geen gehoor gegeven. Ook als ik mensen persoonlijk benaderde kreeg ik erg weinig respons.
De meeste Japanners zijn té verlegen en te behouden in te gaan op zulke verzoeken kwam ik achter.
Daarom verzon ik een andere strategie. Ik kwam in aanraking met het concept van Hyakki Yagyō, een mythologisch verhaal waar een parade van 100 verschillende spoken door de straten zwerven. In plaats van rechtstreeks verhalen te verzamelen bij de lokale bevolking, besloot ik om abstracte vormen te maken geïnspireerd op de Hyakki Yagyō. Abstracties zijn voor mij interessant, ze maken verschillende interpretaties mogelijk en bieden hierdoor de ruimte tot verbeelden: hiermee wil ik de verhalen dus niet verzamelen, maar oproepen in de verbeelding van de toeschouwer.

Aan het einde van mijn verblijf heb ik de eerste resultaten gepresenteerd in Tenjinyama.
Terug in Nederland wil ik het geheel verder uitwerken en werken aan nieuwe ontwerpen binnen het kader van mijn project.

In Sapporo ben ik veel en breed materiaal onderzoek gedaan: van specialistische stoffenwinkels tot aan de locale Action, overal waren wel interessante materialen te vinden.
Dit onderzoek is uiteindelijk een belangrijk onderdeel geworden van mijn project en ik heb hier ook veel uit kunnen leren om verder uit te bouwen in de toekomst.

Een ander voornemen dat ik had voor mijn reis was me verder verdiepen in diverse Japanse ambachten. Ik heb de gelegenheid gehad om bij een oudere Japanse dame een cursus te krijgen in Ikebana, de Japanse kunst van het bloemstukken maken. Zij is een zogenaamde 'Shokunin', een term die gebruikt wordt voor mensen die zeer bedreven zijn in hun ambacht.
Wat mij hier met name opviel is dat Japanse ambachten zeer strikte regels hebben: alles ligt al vast hoe je iets moet doen en er is geen ruimte om hiervan af te wijken met een vrije interpretatie naar eigen inzicht. Ik denk dat deze houding in veel aspecten is terug te vinden in de Japanse cultuur. De Tenjinyama Art Studio ligt midden in een prachtig park, en elke dag was er een groep tuinmannen bezig met alles te onderhouden. Deze mannen hadden alleen denk ik een gemiddelde leeftijd van 70 jaar! Ook zij zijn een goed voorbeeld van Shokunin.

Naast mijn Hyakki Yagyō project ben ik ook nog een samenwerking aangegaan met documentair fotograaf Ricky Doornbos. Zijn project bestond een onderzoek naar een grootscheepse militaire tour van de Japanse Showa keizer in Hokkaido in het jaar 1936. Vanuit een gezamenlijke interesse voor het Shintoïsme, en verschillende gerelateerde onderwerpen zoals Sumo en het Noh theater, zijn we op zoek gegaan hoe we onze disciplines konden samenvoegen.
Het was een erg leerzaam en interessant proces wat heeft geresulteerd in een gezamenlijke presentatie.

Last but not least, wil ik graag de Stichting Gerbrandy Cultuurfonds erg bedanken voor haar steun en het mede mogelijk maken van een nieuw hoofdstuk in mijn carrière.
ManHong Lam